

РОЗДІЛ 3 ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

УДК 80

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.25.1.14>

КОМУНІКАЦІЯ В СОЦМЕРЕЖАХ: МОВНИЙ АСПЕКТ

COMMUNICATION IN SOCIAL NETWORKS: LANGUAGE ASPECT

Авдієвська К.О.,

orcid.org/0000-0001-8276-6795

*студентка II курсу магістратури факультету іноземної філології та соціальних комунікацій
Сумського державного університету*

Баранова С.В.,

orcid.org/0000-0001-9425-9774

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської філології
Сумського державного університету*

Сьогодні мережа Інтернет міцно закріпилася як універсальний засіб спілкування між людьми, який має свої закони та норми, в тому числі й мовні. Коли відправляємо листи електронною поштою, спілкуємося в чатах, відвідуємо різноманітні сайти, помічаємо, що у віртуальному просторі слова часто вживаються не за правилами. В основному це стосується соціальних мереж. Спілкування в соціальних мережах можна охарактеризувати як спілкування «на ходу» – без розділових знаків, без великих літер, з численними скороченнями, замінами та неологізмами. З появою Інтернету, нової сфери в процесі комунікації, утворився проміжний вид спілкування, який може бути як письмовим, так і усним. З'явилася нова форма мови – Інтернет-мова, або ж мова електронних носіїв.

У статті було проведено аналіз специфіки мови соціальних мереж. Основними його особливостями є масовість, опосередкованість, збільшення кількості вимушених контактів, протиріччя між формою, засобами спілкування та його змістом, а також активне зростання квазіспілкування. Для більш повного та глибокого вивчення характеристик англійської мови в соціальних мережах були розглянуті зміни на морфологічному, лексичному та синтаксичному рівнях мови. Зі сторони морфології зміни торкнулися складу слова: користувачі соцмереж подовжують слова, повторюючи одну і ту саму букву в корені та суфіксах, або, навпаки, скорочують їх за допомогою аббревіатур, а також віддають значну перевагу вигукам. З боку лексики, багато слів залишаються незмінними при написанні, але повністю змінюють свій зміст. Синтаксичні зміни виражаються у спрощенні правил написання речень, зневажанні пунктуації. Отримані результати дослідження можна використовувати на заняттях з іноземної мови. Грамотне та продумане використання соціальних мереж, інтегрованих у процес навчання іноземної мови, дозволяє викладачеві створити природне полікультурне мовне та інформаційне освітнє середовище.

Ключові слова: Інтернет-спілкування, соціальні мережі, морфологія, лексика, синтаксис, англійська мова, українська мова.

Today, the Internet network has firmly established itself as a universal means of communication between people, which has its own laws and norms, including linguistic ones. When we send letters by e-mail, communicate in chats, visit various sites, we notice that words are often used not according to the rules in the virtual space. This mainly applies to social networks. Communication in social networks can be characterized as communication "on the run" – without punctuation marks, often without capital letters, with numerous abbreviations, substitutions and neologisms. With the advent of the Internet, a new sphere in the process of communication, an intermediate type of communication was formed, which can be both written and oral. A new form of language appeared – the Internet language, or the language of electronic media.

The article analyzed the specificity of the language of social networks. Its main features are massiveness, indirectness, an increase in the number of forced contacts, contradictions between the form, means of communication and its content, as well as the active growth of quasi-communication. Changes on the morphological, lexical and syntactical language levels are considered for a more complete and in-depth study of the characteristics of English in social networks. From the morphological point of view, the changes affected the composition of the word: users of social networks lengthen words by repeating the same letter in the root and suffixes, or, on the contrary, shorten them with the help of abbreviations. They also give a significant preference to exclamations. From the lexical aspect, many words remain unchanged when written, but they completely change their meaning. Syntactic changes are expressed in the simplification of the rules for writing sentences, the punctuation is simplified. The obtained research results can be used in foreign language classes. Competent and thoughtful use of social networks integrated into the process of learning a foreign language allows the teacher to create a natural multicultural linguistic and informational educational environment.

Key words: Internet communication, social networks, morphology, lexical, syntax, the English language, the Ukrainian language.

Постановка проблеми. Інтернет все міцніше входить у наше життя не тільки як інструмент роботи або навчання, але й як засіб спілкування. Сучасні лінгвістичні дослідження висвітлюють вплив Інтернет-дискурсу на формування поглядів і стереотипів, і найчастіше предметом цих досліджень є Інтернет-комунікація, яка впливає на молоде покоління і безпосередньо на його мову. Експресивна за своїм характером інтернет-лексика англійської мови швидко розвивається, розширюючи словниковий запас учасників комунікації в соціальних мережах.

Необхідність звернути увагу на специфіку Інтернет-комунікації багато в чому обумовлена новизною та стрімким розвитком інформаційних технологій та інтернету, що призвели до змін у мовному середовищі, з одного боку, та з іншого, популярністю соціальних мереж, особливості спілкування у яких ще детально не описані.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на те, що науковці С.В. Баранова, О.Б. Скородумова, С.А. Данилов, О.О. Селіванова, Р. Субраманіан, Л. Маршал, приділяли увагу вивченню специфіки Інтернет-комунікації, лакунарними залишаються її дослідження з погляду граматики та лексики.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження мовного та перекладацького аспектів комунікації в соцмережах.

Виклад основного матеріалу. Завдяки постійному прискоренню темпів розвитку сучасних технологій та науки, комунікативні процеси, вивченням яких займається лінгвістика, також ускладнюються. Поняття комунікації зараз розглядається з дуже широкого кута різних медіаматеріалів, доступних для потенційних читачів, які підключаються через засоби масової інформації [1].

Лінгвістичний підхід до вивчення комунікації акцентує увагу на проблемі мови та ґрунтується на тому, що головним комунікатором є мовлення: усне та письмове. Відповідно до цього підходу, філологія, соціолінгвістика, психологія, соціальна психологія, комунікативістика, філософія сходяться на тому, що вербальна інтеракція не тільки грає у житті вирішальну роль, а й конститує соціальні події, соціальні дії.

Комунікація як засіб передачі може мати двосторонній чи односторонній характер взаємобміну інформацією, в ході якого два суб'єкти спілкування зазвичай виявляють активність, впливають один на одного [2, с. 179–184]. У той же час вчені вважають, що суб'єкт переносить якусь інформацію, яку одержувач повинен всього

лише прийняти, зрозуміти, добре засвоїти і відповідно до цього надходити [3, с. 53–59].

Останнім часом дедалі більше комунікативних практик переходить у мережу Інтернет: посилюється інтенсивність використання мови у мережі, де виникає особливе комунікативне середовище, специфічний комунікативний простір. З'являється й особливий напрямок досліджень, присвячений вивченню мови Інтернету.

Інтернет розглядають, з точки зору соціально-філософських позицій, як особливий феномен, заснований на мережевих принципах обміну інформацією, «інтерактивності комунікаційних взаємодій, нових способах моделювання об'єктивної реальності, нових технологіях передачі інформаційних потоків і нової техніки – персональних комп'ютерах» [4].

У підходах до визначення інтернет-комунікацій та в описі комунікативних дій людини в мережі немає однаковості у виборі термінології навіть для базового поняття цієї галузі. Ряд авторів називає її комп'ютерно-опосередкованою комунікацією, інші позначають як віртуальний дискурс. Деякі лінгвісти визначають його як електронне спілкування чи комунікацію. Дослідники, описуючи проблему вибору основного поняття для лінгвістичного вивчення особливостей спілкування в мережі Інтернет, приходять до висновку, що кількість термінів постійно збільшується за рахунок посилення в житті людини значущості Інтернету та спілкування за його допомогою [5, с. 70–75].

Спілкування у соціальних мережах дуже специфічне і якісно відрізняється від «реального» спілкування, з яким кожен індивід стикається щодня.

Користувачі соціальних мереж майже повністю позбавлені допоміжних (паралінгвістичних) засобів: тембру мови, акцентування частини висловлювання, емоційного забарвлення, тембру голосу, його сили, дикції, жестів та міміки. Звідси надійність мовного спілкування стає вкрай низькою, адже, на думку психологів, при звичайній комунікації в акті спілкування невербальна комунікація визначає до 55% результату [6, с. 288]. Але все ж таки таку велику нестачу можна компенсувати. Саме тому адресант дуже часто використовує «смайлики» для інформування свого емоційно забарвленого ставлення до тексту.

Крім «смайликів» для компенсації тембру та акцентування частини висловлювання у віртуальному спілкуванні використовується так званий «капс» (від англійського «CapsLock» – блокування верхнього регістру клавіатури; написання

фрази або частини її ЗАГАЛЬНИМИ БУКВАМИ), який повсюдно в Мережі трактується як підвищення голосу [2, с. 179–184].

Соціальні мережі дозволили користувачам «грати» з морфемами та морфологічним словотвором, вигадуючи та винаходячи нові способи комбінації для простоти написання та вираження своїх думок та почуттів.

Одним із найпоширеніших способів зміни є подовження слова, за допомогою повторення літери в корені або афіксах. Такий прийом використовують, наприклад, для акцентування уваги часу або передачі емоцій.

Дуже поширеною формою спілкування в соціальних мережах є скорочення, за допомогою яких можна легко та стисло передати великий обсяг інформації. Під скорочення потрапляють як слова, так і цілі фрази. Наприклад, *laughing out loud*, що перекладається як «вмираю від сміху», скорочують до абрєвіатури трьох перших букв і виглядає як *lol*.

Також варто сказати про використання вигуків при спілкуванні в соціальних мережах. За їх допомогою користувачі соціальних мереж можуть без зайвих слів та речень висловити своє ставлення до теми розмови чи емоції.

Ще однією зміною в англійській мові під впливом інтернету стала заміна займенника «I» на поєднання «Ya», що, навпаки, не скорочує слово, а подовжує його, але виглядає молодіжніше і відмінно вписується в стиль соціальних мереж.

Щодо лексики, вона рухлива, тому склад мови дуже змінюється під впливом зовнішніх чинників. Так слова, що зараз мають статус неологізмів, через кілька років увійдуть в основний лексикон людини і вважатимуться буденними, типовими для вживання. Зміни в лексичному складі мови постійні і неконтрольовані, тому очевидно, що підрахувати кількість слів тієї чи іншої мови просто неможливо.

Словосполучення *apple pick* перекладається українською мовою як «підняти яблуко», але соціальні мережі та зростання популярності фірми Apple стали основою для створення нового слова, а саме зміни сенсу цілого словосполучення.

На малюнку 2 наведено приклад використання даної зміни: «*People can't applepick from me cause I dun have one*» (Люди не можуть вкрасти у мене айфон, тому що у мене його немає). Тобто тепер слово *applepick*, залежно від контексту, може перекладатись як крадіжка пристроїв фірми Apple.

Ще одне нове слово, яке часто використовується в соціальних мережах, *floordrobe*, яке утворилося від двох слів – *floor*, що перекладається як підлога, та *wardrobe* – гардероб. У кімнатах багатьох можна знайти такий предмет меблів, який тепер називається *floordrobe* – стопка одягу на підлозі.

Користувачі соціальних мереж щодня вигадують нові слова або змінюють зміст усталених слів та словосполучень.

Спілкування у соціальних мережах прагне донесення інформації до іншого користувача найбільш коротким способом, який не займе багато часу. У такому напрямку відбулися зміни не лише в морфології й лексиці, а й синтаксисі.

Основна зміна в синтаксисі – це зневага користувачів до строгих рамок схем при написанні речення. Розглянемо це на прикладі коментарів користувачів, взятих у соціальних мережах.

Малюнок 3 ілюструє вільний стиль написання речень при спілкуванні в соціальних мережах: «*lol twitter promo and it still can't break 400k views xd*». (Смішно. Промо у твіттері і він все ще не може набрати 400 тисяч переглядів).

Наступний приклад (малюнок 4) також підтверджує те, що користувачі соціальних мереж не дотримуються синтаксичних правил, керуються при написанні лише своїми бажаннями та зручністю: «*Quit eating them when they moved the plant to Mexico*».

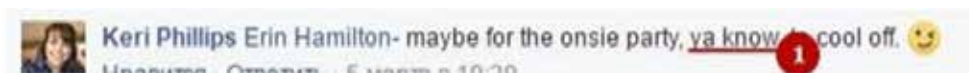

Рис. 1. Заміна займенника «I» на «YA»

Рис. 2. Використання слова *applepick*

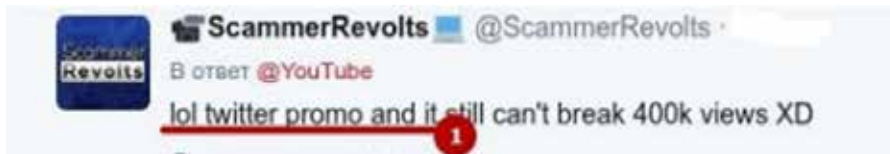

Рис. 3. Написання речень у вільному стилі

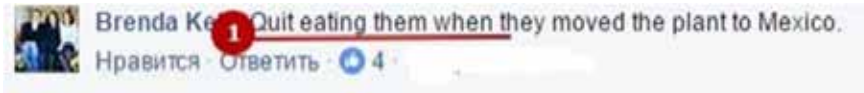

Рис. 4. Побудова речення у соціальних мережах

Подібні зміни торкнулися також пунктуації. У деяких випадках користувачі принципово не ставлять розділові знаки, вважаючи це зайвою тратою свого часу.

Висновки. Соціальні мережі – один із основних способів спілкування людей. З кожним днем мова Інтернет-спілкування розвивається, змінюється й активно проникає у повсякденне життя. Процес взаємодії людей у соціальних мережах – це цілий ритуал, який відбувається у межах своїх правил та законів. Для більш повного та глибокого вивчення характеристик англійської мови в соціальних мережах були розглянуті зміни на основних рівнях мови: морфології, лексики та синтаксису.

З боку морфології, зміни торкнулися складу слова: користувачі соціальних мереж подовжують слова за допомогою повтору однієї і тієї ж літери в корені і суфіксах, також віддають велику

перевагу вигукам і повній зміні складу слова без зміни його змісту. Лексичні зміни в англійській мові при його використанні в соціальних мережах виражені в переході слова в інші частини мови або в поєднанні словосполучення в одне слово з наступною зміною семантики, а також вживання ненормативної лексики та зневажання нормами та культурою мови. Синтаксис англійської мови соціальних мереж також зазнав змін, які виражаються у спрощенні правил написання речень. Чітко встановлений порядок слів іде на другий план, спрощується пунктуація.

Результати даного дослідження можна використовувати на практичних та семінарських заняттях, у спецкурсах, у практиці викладання англійської мови як іноземної. Перспективою подальших досліджень може стати контрактивне вивчення Інтернет-комунікації у двох мовах, наприклад, англійській та українській.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Baranova S. Suggestive material as an aspect of stylistic implication of English advertising discourse (based on American tv commercials). *Філологічні трактати*. 2018. № 3. Том 10. С. 15–19. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/69740/1/Baranova_advertisement.pdf
2. Данько Ю.А. Соціальні мережі як форма сучасної комунікації: плюси і мінуси. *Сучасне суспільство*. 2012. Вип. 2. С. 179–184.
3. Данько Ю.А. Феномен соціальних мереж у контексті становлення і розвитку мережевого суспільства. *Вісник Міжнародного слов'янського університету. Сер. : Соціологічні науки*. 2012. Т. 15, № 12. С. 53–59.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
5. Subramanian K. R. Influence of Social Media in Interpersonal Communication. *International journal of scientific progress and research IJSPR*. 2017. V. 38. Iss. 109. P. 70–75.
6. Marshall L. B. Smart Talk. The Public Speaker's Guide to Success in Every Situation. New York : St. Martin's Press, 2013. 288 p.